# Deddf Cynllunio (Darpariaethau Canlyniadol) (Cymru) 2026

2026 dsc 7

Nodiadau Esboniadol

# Planning (Consequential Provisions) (Wales) Act 2026

2026 asc 7

Explanatory Notes

**£8.90**

# DEDDF CYNLLUNIO (DARPARIAETHAU CANLYNIADOL) (CYMRU) 2026

---

## NODIADAU ESBONIADOL

### CYFLWYNIAD

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn ar gyfer Deddf Cynllunio (Darpariaethau Canlyniadol) (Cymru) 2026 (y cyfeirir ati yn y Nodiadau hyn fel "y Ddeddf Darpariaethau Canlyniadol" neu "y Ddeddf hon") a basiwyd gan Senedd Cymru ar 10 Mawrth 2026, ochr yn ochr â Deddf Cynllunio (Cymru) 2026 ("y brif Ddeddf"). Cafodd y ddwy Ddeddf y Cydsyniad Brenhinol ar 27 Ebrill 2026. Mae'r Nodiadau Esboniadol yn ymwneud â'r Ddeddf fel y cafodd y Cydsyniad Brenhinol.[1] Dylid eu darllen ar y cyd â'r Ddeddf hon ond nid ydynt yn rhan ohoni.

2. Nid yw'r Nodiadau hyn yn darparu disgrifiad cynhwysfawr o gynnwys y Ddeddf Darpariaethau Canlyniadol. Os ymddengys nad oes angen rhoi esboniad neu sylw ar ddarpariaeth, nis rhoddir.

3. Dylid cymryd bod cyfeiriadau yn y Nodiadau hyn at "ddiwygiadau" yn cynnwys diddymiadau.

### SYLWADAU AR YR ADRANNAU

#### Adran 2 – Mân ddiwygiadau a diwygiadau canlyniadol a diddymiadau

4. Mae adran 2 yn cyflwyno Atodlenni 1 i 4 sydd gyda'i gilydd yn nodi'r diwygiadau niferus i ddarnau eraill o ddeddfwriaeth sy'n angenrheidiol oherwydd deddfu'r brif Ddeddf. Maent hefyd yn cynnwys nifer bach o ddiwygiadau o'r fath sy'n deillio o ddeddfu Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 (dsc 3).

5. Mae Atodlen 1 yn cynnwys diwygiadau i Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (p. 8) ("Deddf 1990"); ac mae Atodlen 2 yn cynnwys diwygiadau i Ddeddfau eraill gan Senedd y DU. Mae Atodlen 3 yn cynnwys diwygiadau i Fesurau Cynulliad a Deddfau gan Senedd Cymru. Mae Atodlen 4 yn cynnwys diwygiadau i ddeddfwriaeth arall.

[1] Gellir nodi newidiadau a wnaed i'r Ddeddf ers iddi gael y Cydsyniad Brenhinol drwy ddefnyddio'r cyfleuster "Newidiadau i Ddeddfwriaeth" yn www.legislation.gov.uk/cy/changes

# PLANNING (CONSEQUENTIAL PROVISIONS) (WALES) ACT 2026

---

## EXPLANATORY NOTES

### INTRODUCTION

1. These Explanatory Notes are for the Planning (Consequential Provisions) (Wales) Act 2026 (referred to in these Notes as "the Consequential Provisions Act" or "this Act") that was passed by Senedd Cymru on 10 March 2026, alongside the Planning (Wales) Act 2026 ("the principal Act"). Both Acts received Royal Assent on 27 April 2026. The Explanatory Notes relate to the Act as it received Royal Assent.[1] They should be read in conjunction with this Act but are not part of it.

2. These Notes do not provide a comprehensive description of the contents of the Consequential Provisions Act. Where a provision does not seem to require explanation or comment, none is given.

3. References in these Notes to "amendments" should be taken to include repeals.

### COMMENTARY ON SECTIONS

#### Section 2 – Minor and consequential amendments and repeals

4. Section 2 introduces Schedules 1 to 4 that together set out the many amendments to other pieces of legislation that are necessary because of the enactment of the principal Act. They also contain a small number of such amendments arising from the enactment of the Historic Environment (Wales) Act 2023 (asc 3).

5. Schedule 1 contains amendments to the Town and Country Planning Act 1990 (c. 8) ('the 1990 Act'); and Schedule 2 contains amendments to other Acts of the UK Parliament. Schedule 3 contains amendments to Assembly Measures and Acts of Senedd Cymru. Schedule 4 contains amendments to other legislation.

1 Changes that have been made to the Act since it received Royal Assent can be identified using the "Changes to Legislation" facility at www.legislation.gov.uk/changes

6. Mae rhai o'r diwygiadau yn Atodlenni 1 i 3 wedi eu drafftio er mwyn ystyried deddfwriaeth nad yw mewn grym eto. Mae hyn yn codi'n bennaf pan fo'r ddarpariaeth sy'n cael ei diwygio ei hun i'w diwygio gan Ddeddf arall, megis Deddf Ffyniant Bro ac Adfywio 2023 (p. 55) neu Ddeddf Cynllunio a Seilwaith 2025 (p. 34). Mewn rhai achosion, bydd angen gwneud diwygiadau gwahanol i ddarpariaeth o ganlyniad i'r brif Ddeddf, yn dibynnu ar ba un a yw diwygiad a wnaed i'r ddarpariaeth honno gan Ddeddf arall wedi ei ddwyn i rym ai peidio. Yn yr achosion hynny, mae Atodlenni 1 i 3 yn cynnwys diwygiadau amgen ar gyfer pob senario. Pan gaiff y darpariaethau yn yr Atodlenni hyn eu dwyn i rym, dim ond y diwygiad sy'n ofynnol ar yr adeg honno fydd yn cymryd effaith.

## Atodlen 1 – Diwygiadau i Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990

7. Ar ôl i'r brif Ddeddf ddod i rym, ni fydd Deddf 1990 yn gymwys o ran Cymru mwyach. Yn unol â hynny, mae Atodlen 1 yn diddymu'r darpariaethau nad ydynt ond yn gymwys yng Nghymru, ac a fydd yn cael eu disodli'n gyffredinol gan ddarpariaethau cyfatebol yn y brif Ddeddf. At hynny, mae'r Atodlen hon yn diwygio darpariaethau yn Neddf 1990 sy'n gymwys ar hyn o bryd o ran Cymru a Lloegr, er mwyn sicrhau bod y darpariaethau hynny (yn ogystal â'r darpariaethau Lloegr yn unig yn y Ddeddf honno) yn parhau i weithredu'n gywir o ran Lloegr.

## Atodlen 2 – Diwygiadau i Ddeddfau eraill gan Senedd y Deyrnas Unedig

8. Mae Atodlen 2 i'r Ddeddf hon yn cynnwys diwygiadau i Ddeddfau gan Senedd y DU ac eithrio Deddf 1990 sy'n angenrheidiol o ganlyniad i'r brif Ddeddf.

9. Mae nifer o ddarnau eraill o ddeddfwriaeth y DU sy'n cynnwys darpariaethau ynghylch cynllunio yng Nghymru sy'n cael eu disodli gan ddarpariaethau yn y brif Ddeddf. Mae rhai o'r darpariaethau hynny yn gymwys yng Nghymru yn unig ac yn cael eu diddymu gan Atodlen 2 i'r Ddeddf hon. Er enghraifft, mae Rhan 6 o Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 (p. 5) ("Deddf 2004"), sy'n ymdrin â chynlluniau datblygu yng Nghymru, yn cael ei disodli gan Ran 2 o'r brif Ddeddf ac yn cael ei diddymu gan Atodlen 2 i'r Ddeddf hon. Mae darpariaethau eraill ynghylch cynllunio sy'n gymwys ar hyn o bryd yng Nghymru a Lloegr, a byddant yn parhau i fod yn gymwys yn Lloegr. Er enghraifft, mae Rhan 11 o Ddeddf Cynllunio 2008 (p. 29) ("Deddf 2008"), sy'n ymwneud â'r Ardoll Seilwaith Cymunedol, yn cael ei disodli gan Bennod 2 o Ran 6 o'r brif Ddeddf. Mae Atodlen 2 i'r Ddeddf hon yn diwygio Rhan 11 i sicrhau nad yw bellach yn gymwys yng Nghymru a'i bod yn parhau i weithredu'n gywir yn Lloegr.

10. Ceir llawer o gyfeiriadau mewn darnau eraill o ddeddfwriaeth y DU at Ddeddf 1990, ac at y darpariaethau cynllunio yn Neddf Cynllunio a Digolledu 1991 (p. 34), Deddf yr Amgylchedd 1995 (p. 25), Deddf 2004 a Deddf 2008. Mae Atodlen 2 i'r Ddeddf hon yn gwneud y diwygiadau sydd eu hangen i sicrhau y bydd y cyfeiriadau hynny yn y dyfodol yn cyfeirio at y darpariaethau priodol yn y brif Ddeddf o ran Cymru, wrth barhau i weithredu'n gywir o ran Lloegr.

6. Some of the amendments in Schedules 1 to 3 are drafted to take account of legislation not yet in force. This principally arises where the provision that is being amended is itself due to be amended by another Act, such as the Levelling-up and Regeneration Act 2023 (c. 55) or the Planning and Infrastructure Act 2025 (c. 34). In some cases, different amendments to a provision will be required as a consequence of the principal Act depending on whether an amendment made to that provision by another Act has been brought into force. Where that is the case, Schedules 1 to 3 contain alternative amendments for each scenario. When the provisions in these Schedules are brought into force, only the amendment that is required at that time will take effect.

## Schedule 1 – Amendments to the Town and Country Planning Act 1990

7. Following the coming into force of the principal Act, the 1990 Act will no longer apply in relation to Wales. Schedule 1 accordingly repeals the provisions applying only in Wales and that will generally be replaced by corresponding provisions in the principal Act. In addition, this Schedule amends provisions in the 1990 Act that currently apply in relation to both Wales and England, to ensure that those provisions (as well as the England-only provisions in that Act) continue to operate correctly in relation to England.

## Schedule 2 – Amendments to other Acts of the United Kingdom Parliament

8. Schedule 2 to this Act contains amendments to Acts of the UK Parliament other than the 1990 Act that are necessary as a result of the principal Act.

9. There are a number of other pieces of UK legislation containing provisions about planning in Wales that are being replaced by provisions in the principal Act. Some of those provisions apply only in Wales and are repealed by Schedule 2 to this Act. For example, Part 6 of the Planning and Compulsory Purchase Act 2004 (c.5) ("the 2004 Act"), dealing with development plans in Wales, is replaced by Part 2 of the principal Act and repealed by Schedule 2 to this Act. There are other provisions about planning that currently apply in both England and Wales, which will continue to apply in England. For example, Part 11 of the Planning Act 2008 (c. 29) ("the 2008 Act"), relating to the Community Infrastructure Levy, is being replaced by Chapter 2 of Part 6 of the principal Act. Schedule 2 to this Act amends Part 11 to ensure that it no longer applies in Wales and that it continues to operate correctly in England.

10. There are many references in other pieces of UK legislation to the 1990 Act, and to the planning provisions in the Planning and Compensation Act 1991 (c. 34), the Environment Act 1995 (c. 25), the 2004 Act and the 2008 Act. Schedule 2 to this Act makes the necessary amendments to ensure that those references will in future refer to the appropriate provisions in the principal Act in relation to Wales and still operate correctly in relation to England.

11. Mae rhai o'r diwygiadau yn yr Atodlen hon yn sicrhau bod deddfwriaeth arall yn adlewyrchu newidiadau o ran dull neu derminoleg yn y brif Ddeddf, megis y penderfyniad i gyfeirio drwy gydol y Ddeddf honno at yr "awdurdod cynllunio" yn lle'r termau "awdurdod cynllunio lleol", "awdurdod cynllunio mwynau" ac "awdurdod sylweddau peryglus", a ddefnyddid mewn deddfwriaeth gynllunio hyd yn hyn. Mae'r defnydd o'r term "awdurdod cynllunio" yn adlewyrchu'r ffaith bod Cymru wedi bod â system unedol o lywodraeth leol ers rhai blynyddoedd, ac mae'n unol ag argymhelliad 5-13 gan Gomisiwn y Gyfraith yn ei adroddiad *Cyfraith Cynllunio yng Nghymru*.

12. Mae Atodlen 2 yn gwneud nifer o ddiwygiadau eraill i gywiro camgymeriadau mewn deddfwriaeth gynharach, i osgoi dyblygu neu i ddiddymu darpariaethau nad oes eu hangen mwyach. Mae'r diwygiadau hynny'n cael eu hegluro yn Nodiadau'r Drafftwyr ar gyfer y Ddeddf (y ddogfen sy'n dwyn yr enw "Esboniad o newidiadau a wneir o fewn Deddf Cynllunio (Darpariaethau Canlyniadol) (Cymru) 2026 i ddarpariaethau presennol").

## Atodlen 3 – Diwygiadau i Fesurau Cynulliad a Deddfau gan Senedd Cymru

13. Mae Atodlen 3 i'r Ddeddf Darpariaethau Canlyniadol yn cynnwys diwygiadau i amryw Fesurau Cynulliad Cenedlaethol Cymru a Deddfau gan Senedd Cymru sy'n angenrheidiol o ganlyniad i ddeddfu'r brif Ddeddf.

14. Yn benodol, gwnaeth Deddf Cynllunio (Cymru) 2015 (dccc 4) nifer o ddiwygiadau i amryw ddarpariaethau drwy gydol Deddf 1990 a Rhan 6 o Ddeddf 2004. Caiff y darpariaethau hynny, ar eu ffurf ddiwygiedig, eu disodli'n gyffredinol gan ddarpariaethau cyfatebol yn y brif Ddeddf. Yn unol â hynny, caiff Deddf 2015 ei diddymu i raddau helaeth gan Atodlen 3 i'r Ddeddf hon. Fodd bynnag, bydd rhai darpariaethau yn y Ddeddf honno yn parhau i fod mewn grym, am eu bod yn diwygio deddfiadau eraill (er enghraifft, Deddf Tiroedd Comin 2006 (p. 26)).

15. Mae Atodlen 3 hefyd yn cynnwys nifer o ddiwygiadau i gywiro camgymeriadau yn Neddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023 neu ei gwneud yn gyson â'r brif Ddeddf. Mae'r diwygiadau hynny'n cael eu hegluro yn Nodiadau'r Drafftwyr ar gyfer y Ddeddf hon.

## Atodlen 4 – Newidiadau i ddeddfwriaeth arall

16. Mae Atodlen 4 yn cynnwys diwygiadau i:

    a. tri Gorchymyn yn y Cyfrin Gyngor, a wnaed o dan Ddeddfau Llywodraeth Cymru 1998 a 2006, a oedd yn datganoli swyddogaethau cynllunio o ran Cymru; a

    b. tri Mesur gan Eglwys Loegr sy'n parhau i fod yn gymwys i'r nifer bach o blwyfi Eglwys Loegr sydd yn gyfan gwbl neu'n rhannol yng Nghymru.

11. Some of the amendments in this Schedule ensure that other legislation reflects changes of approach or terminology in the principal Act, such as the decision to refer throughout that Act to the "planning authority" in place of the terms "local planning authority", "minerals planning authority" and "hazardous substances authority" used in planning legislation until now. The use of the term "planning authority" reflects that Wales has for some years had a unitary system of local government and is in accordance with recommendation 5-13 by the Law Commission in its report *Planning Law in Wales*.

12. Schedule 2 makes a number of other amendments to correct mistakes in earlier legislation, remove duplication or repeal provisions that are no longer required. Those amendments are explained in the Drafters' Notes for the Act (the document headed "Explanation of changes made to existing provisions within the Planning (Consequential Provisions) (Wales) Act 2026").

**Schedule 3 – Amendments to Assembly Measures and Acts of Senedd Cymru**

13. Schedule 3 to the Consequential Provisions Act contains amendments to various Measures of the National Assembly for Wales and Acts of Senedd Cymru that are necessary as a result of the enactment of the principal Act.

14. In particular, the Planning (Wales) Act 2015 (anaw 4) made a number of amendments to various provisions throughout the 1990 Act and Part 6 of the 2004 Act. Those provisions, in their amended form, are generally replaced by corresponding provisions in the principal Act. The 2015 Act is accordingly largely repealed by Schedule 3 to this Act. However, some provisions in that Act will remain in force, as they amend other enactments (for example, the Commons Act 2006 (c. 26)).

15. Schedule 3 also contains a number of amendments to correct mistakes in the Historic Environment (Wales) Act 2023 or make it consistent with the principal Act. Those amendments are explained in the Drafters' Notes for this Act.

**Schedule 4 – Amendments to other legislation**

16. Schedule 4 contains amendments to:

    a. three Orders in Council, made under the Government of Wales Acts 1998 and 2006, that devolved planning functions in relation to Wales; and

    b. three Church of England Measures that continue to apply to the small number of Church of England parishes that are wholly or partly in Wales.

**Adran 3 – Darpariaethau trosiannol a darpariaethau arbed**
**Atodlen 5 – Darpariaethau trosiannol a darpariaethau arbed**

17. Mae adran 3 yn cyflwyno Atodlen 5 sy'n cynnwys y darpariaethau trosiannol a'r darpariaethau arbed sydd eu hangen i sicrhau bod y gyfraith yn parhau i weithredu'n ddidrafferth wrth i'r brif Ddeddf gael ei dwyn i rym, a bod y system gynllunio'n gweithredu'n ddi-dor yng Nghymru a Lloegr.

**Adran 4 – Pŵer i wneud darpariaeth bellach mewn cysylltiad â'r brif Ddeddf**

18. Ar ben y darpariaethau yn Atodlenni 1 i 4 i'r Ddeddf hon, caiff Gweinidogion Cymru ddeddfu darpariaethau pellach sy'n ddeilliadol neu'n atodol i'r brif Ddeddf neu'r Ddeddf hon, neu sy'n ganlyniadol arnynt. Cânt hefyd ddeddfu darpariaethau trosiannol neu ddarpariaethau arbed pellach yn ychwanegol at y rhai yn Atodlen 5.

19. Bydd y darpariaethau pellach hynny mewn rheoliadau a wneir drwy offeryn statudol Cymreig. Caiff y rheoliadau hynny ddiwygio unrhyw ddeddfiad; ond os ydynt yn diwygio, yn diddymu neu'n dirymu unrhyw ddarpariaeth mewn darn o ddeddfwriaeth sylfaenol, mae'r rheoliadau yn ddarostyngedig i weithdrefn gymeradwyo'r Senedd (is-adrannau (2) a (3)). Fel arall, maent yn ddarostyngedig i weithdrefn annilysu'r Senedd (is-adran (4)).

**Adran 5 – Dod i rym**

20. Ac eithrio nifer bach o ddiwygiadau a fydd yn dod i rym y diwrnod ar ôl y Cydsyniad Brenhinol, bydd adrannau 2 a 3 ac Atodlenni 1 i 5 yn dod i rym ar y dyddiad a bennir gan un neu ragor o orchmynion a wneir gan Weinidogion Cymru.

**Adran 6 – Enw byr**

21. Mae adran 6 yn nodi enw byr y Ddeddf, y gellir ei ddefnyddio wrth enwi'r Ddeddf ac wrth gyfeirio ati. Caniateir defnyddio naill ai enw Cymraeg neu enw Saesneg y Ddeddf, gan gynnwys fel cyfeiriad mewn deddfiadau eraill.

## COFNOD Y TRAFODION YN Y SENEDD

22. Mae'r tabl a ganlyn yn nodi'r dyddiadau ar gyfer pob cyfnod o hynt y Ddeddf drwy'r Senedd. Gellir cael Cofnod y Trafodion a rhagor o wybodaeth am hynt y Bil hwn ar wefan Senedd Cymru ar: **Bil Cynllunio (Darpariaethau Canlyniadol) (Cymru)**.

| *Cyfnod* | *Dyddiad* |
|---|---|
| Cyflwynwyd | 15 Medi 2025 |
| Yr Ystyriaeth Gychwynnol – Dadl | 16 Rhagfyr 2025 |
| Ystyriaeth Fanwl gan y Pwyllgor | 19 Ionawr 2026 |
| Y Cyfnod Terfynol | 10 Mawrth 2026 |
| Y Cydsyniad Brenhinol | 27 Ebrill 2026 |

© Hawlfraint y Goron 2026

Argraffwyd a chyhoeddwyd yn y DU gan Y Llyfrfa Cyf dan awdurdod a goruchwyliaeth Saul Nassé, Rheolwr Llyfrfa Ei Fawrhydi ac Argraffydd y Brenin ar gyfer Cymru.

### Section 3 – Transitional and saving provisions
### Schedule 5 – Transitional and saving provisions

17. Section 3 introduces Schedule 5 that contains the transitional and savings provisions necessary to ensure that the law continues to operate smoothly as the principal Act is brought into force, and that the operation of the planning system is uninterrupted in both Wales and England.

### Section 4 – Power to make further provision in connection with the principal Act

18. In addition to the provisions included in Schedules 1 to 4 to this Act, the Welsh Ministers may enact further provisions that are incidental or supplementary to, or consequential on the principal Act or this Act. They may also enact further transitional or saving provisions in addition to those in Schedule 5.

19. Such further provisions will be in regulations made by Welsh statutory instrument. Those regulations may amend any enactment; but if they amend, repeal or revoke any provision contained in a piece of primary legislation, the regulations are subject to the Senedd approval procedure (subsections (2) and (3)). Otherwise, they are subject to the Senedd annulment procedure (subsection (4)).

### Section 5 – Coming into force

20. With the exception of a small number of amendments that come into force the day after Royal Assent, sections 2 and 3 and Schedules 1 to 5 will come into effect on the date appointed by one or more orders made by the Welsh Ministers.

### Section 6 – Short title

21. Section 6 sets out the short title of the Act, by which it may be known and referred. Either the Welsh or the English language title of the Act may be used, including as a citation in other enactments.

## RECORD OF PROCEEDINGS IN THE SENEDD

22. The following table sets out the dates for each stage of the Act's passage through the Senedd. The Record of Proceedings and further information on the passage of this Bill can be found on Senedd Cymru's website at: **Planning (Consequential Provisions) (Wales) Bill**.

| *Stage* | *Date* |
|---|---|
| Introduced | 15 September 2025 |
| Initial Consideration – Debate | 16 December 2025 |
| Detailed Committee consideration | 19 January 2026 |
| Final Stage | 10 March 2026 |
| Royal Assent | 27 April 2026 |

© Crown copyright 2026

Printed and published in the UK by The Stationery Office Limited under the authority and superintendence of Saul Nassé, Controller of His Majesty's Stationery Office and King's Printer for Wales.

williams lea | tso
An RRD Company

Cyhoeddwyd gan TSO (Y Llyfrfa), rhan o Williams Lea,
ac ar gael o:

**Arlein**
**www.tsoshop.co.uk**

**Post, Ffôn ac E-bost**
TSO
Blwch Post 29, Norwich, NR3 1GN
Archebionf ffôn/ Ymholiadau cyffredinol 0333 202 5070
E-bost: customer.services@tso.co.uk
Ffôn Testun: 0333 202 5077

Published by TSO (The Stationery Office), part of Williams Lea,
and available from:

**Online**
**www.tsoshop.co.uk**

**Mail, Telephone & E-mail**
TSO
PO Box 29, Norwich, NR3 1GN
Telephone orders/General enquiries: 0333 202 5070
E-mail: customer.services@tso.co.uk
Textphone: 0333 202 5077

ISBN 978-0-348-12483-5

9 780348 124835